

11. Het offer van Jezus als voorbeeld

Introductie

Een andere gave van het offer van Jezus is dat Jezus ons een voorbeeld heeft gegeven om na te volgen. We ontvangen niet alleen passief alle zegeningen van het kruis, maar we worden zelf ook opgeroepen en in staat gesteld om ons kruis op ons te nemen en achter Jezus aan te gaan.¹ Daar roept Jezus zijn leerlingen ook toe op. Door het hele Nieuwe Testament heen wordt benadrukt dat wij als gelovigen ook een stuk vervolging zullen ondergaan, net zoals onze Meester Jezus. Zo mogen we zelf in de voetsporen van Jezus treden en zegeningen verwerven voor deze wereld en de komende wereld. Daar hopen we in dit onderwijsdocument bij stil te staan.

Neem je kruis op je en volg Mij!

Toen Jezus hier op aarde rondwandelde, onderwees Hij zijn leerlingen dat zij een stuk vervolging zouden ondergaan. In Mattheüs 16:24-25 zegt Jezus: *Als iemand achter Mij aan wil komen, moet hij zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen. Want wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen om Mij, die zal het vinden.* En in Mattheüs 10:38-39 zegt Hij het omgekeerde ook: *En wie zijn kruis niet op zich neemt en Mij navolgt, is Mij niet waard. Wie zijn leven vindt, zal het verliezen; en wie zijn leven verliest omwille van Mij, zal het vinden.*

Uit deze verzen blijkt duidelijk welke houding Jezus van zijn leerlingen vraagt. Zij moeten bereid zijn om alles op te geven voor Hem. Als zij daartoe niet bereid zijn, dan kunnen ze niet Zijn leerlingen zijn. Dit gold voor de twaalf leerlingen van Jezus. En dit geldt voor alle volgelingen van Jezus van alle tijden. Jezus heeft deze opdracht in het algemeen gesteld. Als wij Jezus willen volgen en leerlingen van Hem willen zijn, dan moeten we bereid zijn om ons leven op te geven voor onze Heer. Jezus heeft daar in Johannes 15:20a nog aan toegevoegd: *Herinner u het woord dat Ik u gezegd heb: Een slaaf is niet meer dan zijn heer. Als zij Mij vervolgd hebben, zullen zij ook u vervolgen.*

Voor iedereen zal deze vervolging er weer anders uitzien. De één zal letterlijk door de overheid vervolgd worden en misschien zelfs gedood worden. De ander zal te maken krijgen met strijd op zijn werk of in zijn familie, vanwege zijn of haar geloof. Weer een ander krijgt veel geestelijke aanvallen te verduren op nachtrust, gezondheid, relaties of bezittingen. In de ene periode zal er ook meer strijd zijn dan in de andere periode. Maar Jezus verzekert ons dat als we Hem gaan volgen, dat daar ook een stuk kruis dragen bij komt kijken. Als dat ontbreekt, kun je jezelf afvragen of je daadwerkelijk *all-in* voor Jezus bent. Of je Hem wel daadwerkelijk volgt.

Het belangrijkste punt is niet de vervolging in zichzelf, maar de bereidheid in jouw hart om alles op te geven voor de Heer. Je bent geroepen om in jouw hart los te komen van al jouw verworvenheden in dit leven. Stel je vertrouwen daar niet op, maar stel je volledige vertrouwen op Jezus. Dit is oefenen met vallen en opstaan. Steeds weer worden we verleid om ons vertrouwen op andere zaken naast Jezus te gaan stellen. En steeds weer mogen we oefenen om ons vertrouwen alleen op Jezus te stellen. Waar zoeken we het eerst onze steun en hulp, als het zwaar wordt? Wat is het eerste dat wij doen? Dit geeft een indicatie van waar je jouw vertrouwen ten diepste op stelt.

¹ Mattheüs 10:38, Mattheüs 16:24, Markus 8:34, Lukas 9:23, Lukas 14:27.

Plaatsvervangend lijden van Jezus

Maar waarom moeten wij dan nog vervolgingen ondergaan in deze wereld? Jezus droeg toch alles al voor ons? Ja, Jezus heeft alles voor ons gedragen. Daarmee baande Hij de weg voor ons. Hij is de Eerste en Degene die ons door alles heen draagt. Dit betekent echter niet dat wij niets meer te lijden hebben in deze wereld. Jezus heeft de weg door het lijden heen gebaad voor ons, maar we zullen niet al het lijden ontkomen in deze wereld. Jezus ging als Eerste door het lijden heen en Hij moest het alleen doen. Daardoor kan Hij altijd bij ons zijn en ons dragen, wanneer wij door periodes van lijden heengaan. Wij hoeven het niet meer alleen te doen en wij hoeven de weg erdoorheen niet meer te banen. Jezus is altijd bij ons en Hij gaat voor ons uit. Wij volgen Hem.

Op de waaromvraag van het lijden zijn vele antwoorden te geven. We leven nu nog in een gebroken wereld, waarin satan nog macht heeft. We ondergaan nu nog een stuk training en zuivering, waardoor we mooier en krachtiger worden in ons karakter. Het ondergaan van lijden geeft dat wij eeuwige schatten kunnen verdienen en opstapelen in de hemel. Soms lijden we zelfs plaatsvervangend om anderen te zegenen in deze wereld (vgl. Kol. 1:24 en 1 Joh. 3:16). Dan zijn we instrumenten om Jezus' werk verder in deze wereld uit te rollen.

Jezus' offer was voldoende om ons te verzoenen met God en alle hemelse zegeningen voor ons te verwerven. Maar Jezus' offer moet nog wel gestalte krijgen in ons leven om ons daar ook voluit deel aan te laten krijgen. Paulus heeft het zelfs over het aanvullen van wat nog ontbrak aan het lijden van Jezus. Hij schrijft daarover het volgende in Kolossenzen 1:24:

Nu verblijd ik mij in mijn lijden voor u en vervul in mijn vlees wat overblijft van de verdrukkingen van Christus, ten behoeve van Zijn lichaam, dat is de gemeente. (HSV)

Thans verblijd ik mij over hetgeen ik om uwentwil lijd, en vul ik in mijn vlees aan wat ontbreekt aan de verdrukkingen van Christus, ten behoeve van zijn lichaam, dat is de gemeente. (NBG51)

Paulus lijdt plaatsvervangend voor anderen en vult daarmee aan wat nog ontbrak aan de verdrukkingen van Jezus. Was Jezus' offer dan onvoldoende? Ontbrak er nog iets aan? Ja en nee. Jezus' offer was voor eens en altijd voldoende, maar het moet nog wel gestalte krijgen door zijn kinderen heen. Het moet nog uitgeleefd en toegepast worden. Waar Paulus plaatsvervangend lijdt voor anderen, lijdt Jezus eigenlijk door hem heen. Immers, Paulus heeft op een andere plaats gezegd: *niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij.*² Jezus leeft zijn lijden door Paulus heen. En zo leeft Jezus zijn lijden ook door ons leven heen om anderen tot zegen te zijn. Zo krijgen wij deel aan het lijden van Jezus. En daardoor zullen we ook deelkrijgen aan de opstanding en verheerlijking van Jezus.

Er blijft nog lijden over in deze wereld, wat het Koninkrijk van God verder brengt. We zien dat Gods Koninkrijk vaak juist door lijden verder uitgezaaid wordt. Er wordt wel gezegd: 'het bloed van de martelaren is het zaad van Gods kerk' en daar zit veel waarheid in. Waar gelovigen omwille van Jezus worden gedood, daar getuigt hun bloed in de hemel en brengt nieuwe geestelijke doorbraken.³ Hun dood inspireert anderen om Jezus te gaan volgen. Hun dood zorgt ervoor dat het Evangelie verder verspreid kan worden. In landen met christenvervolging zien we het aantal gelovigen dan ook het hardst groeien. De duivel krijgt zijn boze werken altijd op zijn eigen hoofd terug. Al het lijden en alle strijd werken uiteindelijk ten goede mee voor Gods kinderen en voor het hemelse Koninkrijk. In Gods Koninkrijk is winst verlies en is verlies winst. In zwakheid zijn wij sterk.⁴

² Galaten 2:20.

³ Hebreëën 12:24, Openbaring 6:9-10, Openbaring 12:11, Openbaring 19:2.

⁴ 2 Korinthe 12:10.

En Gods zegeningen dan?

God wil ons ook zegenen met al het goede, als een goede hemelse Vader. Dat blijft ook voluit staan. God geeft ons alles wat we nodig hebben en zijn goede zegeningen gaan samen op met de vervolgingen en het lijden wat we in deze wereld tegenkomen. De hemelse Vader wil ons zegenen met gezondheid, voorspoed en blijdschap. Maar in deze wereld moeten we dit soms weer tijdelijk kwijtraken en zaaien om het later weer terug te ontvangen. Al onze tijden zijn in Gods handen. Hij weet wanneer het tijd is om te zaaien en wanneer het tijd is om te oogsten.

Paulus geeft bijvoorbeeld aan dat hij tijden van voorspoed heeft gekend en ook tijden van armoede.⁵ Zo gaat dat in het leven van gelovige kinderen van God. Er zijn tijden om dingen voor de Heer op te offeren of kwijt te raken. En er zijn tijden om de zegeningen uit de hemel te ontvangen. En alle ontvangen zegeningen in dit leven zijn nog maar een klein voorproefje van wat we in de eeuwigheid gaan ontvangen. Het zijn als het ware de oases waardoor we de woestijntocht van het leven vol kunnen houden. Maar de ware en eeuwige beloning wacht nog op ons. Wij zijn en blijven pelgrims, die hier beneden geen vaste verblijfplaats vinden. We trekken verder, totdat we in het hemelse Jeruzalem aankomen. Daar zullen we onze volle beloning voor Jezus' werk in ons ontvangen. Wat een heerlijke dag zal dat zijn!

Laten we enkele Bijbelteksten bekijken die dit thema belichten:

Daarin verheugt u zich, ook al wordt u nu voor een korte tijd – als het nodig is – bedroefd door allerlei verzoeking, opdat de beproeving van uw geloof – die van groter waarde is dan die van goud, dat vergaat en door het vuur beproefd wordt – mag blijken te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, bij de openbaring van Jezus Christus. (1 Petrus 1:6-7)

Want ik ben ervan overtuigd dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden. (Romeinen 8:18)

Want onze lichte verdrukking, die van korte duur is, brengt in ons een alles overtreffend eeuwig gewicht van heerlijkheid teweeg. Wij houden onze ogen immers niet gericht op de dingen die men ziet, maar op de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn van het ogenblik, maar de dingen die men niet ziet zijn eeuwig. (2 Korinthe 4:17-18)

Uit deze teksten blijkt duidelijk dat het aardse leven van gelovigen getypeerd wordt door lijden en verdrukking, maar dat de uitbetaling zal volgen bij de Wederkomst. En deze zal eeuwig en heerlijk zijn en het lijden ver overstijgen. Dit mag ons moed en hoop geven en de bereidheid om het lijden van onze Heer op ons te nemen. Dit levert ons namelijk eeuwige schatten en heerlijkheid op! Hoe kort is dit bestaan in vergelijking met de eeuwigheid. Het is een punt des tijds. Het valt in het niet met de eeuwigheid. Laten we deze korte tijd dus gebruiken om voor de Heer te lijden waar nodig en voor onszelf eeuwige schatten te verzamelen.

Het voorrecht van het lijden

De vraag is hoe we tegen lijden aankijken. In onze Westerse welvaarts cultuur doen we ons best om al het lijden uit te sluiten en uit te bannen. Het lijden voor de Naam van Jezus is echter een voorrecht, waarin we ons mogen verheugen. Dat leren we uit de Bijbel en dat kunnen we ook leren van vele broeders en zusters, die wereldwijd vervolgd worden vanwege het geloof.

⁵ Filippenzen 4:11-13. Zie verder Prediker 3:1-8: voor alles is een tijd...

Als wij het waard geacht worden om te lijden voor de Naam van Jezus, dan is dat een hemels voorrecht. Dan word je het kennelijk waard geacht in de hemel om dit te ondergaan. Dit betekent een grote eer voor Gods Aangezicht en het brengt je dichterbij het offer van Jezus zelf. Zo lezen we bijvoorbeeld in Handelingen 5:40-42 de reactie van Petrus en de overige apostelen, nadat zij gezeseld werden:

... en toen zij de apostelen bij zich geroepen hadden, geselden zij hen en geboden hun dat zij niet zouden spreken in de Naam van Jezus, en zij lieten hen gaan. Zij dan gingen weg uit de tegenwoordigheid van de Raad en waren verblijd dat zij waardig geacht waren, omwille van Zijn Naam smaadheid te lijden. En zij hielden niet op iedere dag in de tempel en bij de huizen onderwijs te geven en Jezus Christus te verkondigen.

De apostelen waren verblijd dat zij waardig geacht waren, omwille van Jezus' Naam pijn en smaad te lijden. Bij deze apostelen was ook Petrus aanwezig. Dit was dezelfde Petrus die Jezus eerder nog wilde verhinderen om te lijden en te sterven.⁶ En nu verheugt hij zich, samen met de andere apostelen, dat hij omwille van Jezus mocht lijden. De apostelen zijn ons hierin ten voorbeeld gegeven, net zoals Jezus ons hierin ten voorbeeld is gegeven. Ook wij mogen ons verblijden, als wij iets mogen lijden omwille van Jezus' Naam.

Nu is er natuurlijk ook een hoop lijden in deze wereld, wat niet perse omwille van Jezus geleden wordt. Maar zelfs van dit lijden kan gezegd worden dat alles voor Gods kinderen te goede zal meewerken.⁷ Zelfs het lijden dat niet direct omwille van Jezus is, mogen wij wel samen met Jezus doorstaan. En Hij kan het gebruiken om ons sterker en mooier te maken en Hij kan ons ook voor onze trouw belonen, als wij onze verwachting ondanks alles op Jezus blijven stellen. We zijn geroepen om alles in het leven voor onze Heer te doen. Of we nu werken, genieten of juist een stuk lijden ondergaan. Alles mogen we samen met Jezus en tot eer van Hem doorstaan.

Ascese en uitstrekken naar lijden

In de Middeleeuwen kwam de praktijk op van de ascese. Mensen gingen zichzelf pijnigen om maar iets van het lijden van Jezus mee te kunnen maken. Dit is weer een ander uiterste. Waar we vandaag de dag al het lijden proberen te vermijden, strekten zij zich juist uit naar een stuk lijden. De Bijbel roept ons echter nergens op om zelf pijn of lijden op te zoeken. In principe horen pijn en lijden niet bij Gods goede bedoelingen. We zijn dus ook niet geroepen om onszelf bewust te pijnigen. We zijn juist geroepen om onszelf en anderen goed te verzorgen. Als we Jezus gaan volgen, dan krijgen we onvermijdelijk een stuk lijden op ons pad, maar dat komt eerder uit de koker van de boze, dan bij God Zelf vandaan, hoewel God het ten goede gebruikt.

Vasten is de vorm van ascese die we wel in de Bijbel tegenkomen en die ook bij tijden aangeraden wordt. De onthouding van voedsel of andere essentiële zaken zoals slaap, kan ons geestelijke focus geven. Ook kan dit ons helpen om los te komen van ons comfort en ons vertrouwen helemaal op God te stellen. Vasten kan krachtig zijn en geestelijke doorbraken geven. Aan de andere kant zijn we ook geroepen om de goede gaven van God uit zijn hand te aanvaarden en met dankbaarheid en lofprijzing te genieten. Daar geniet de hemelse Vader ook van en dat strekt ook tot zijn eer. Hij roept ons niet op om onszelf te verwaarlozen. Wij zijn beelddragers van Hem en we hebben de opdracht om goed voor dit beeld van God te zorgen, voor zover dat in onze macht ligt.

⁶ Mattheüs 16:22-23.

⁷ Romeinen 8:28.

Wij zijn niet geroepen om aan het lijden van deze wereld nog extra lijden toe te voegen. Wel worden we opgeroepen om het lijden wat op ons pad komt, geduldig te verdragen en daarin God trouw te blijven. In deze zaken komt het aan op gehoorzaamheid. Wat we ook doen of lijden in het leven, het belangrijkste is dat we God gehoorzaam volgen in alle dingen, die er op ons pad komen. Daarom is het belangrijk om op God afgestemd te zijn. Dan kunnen we zijn Stem horen, volgen en gehoorzaam zijn. Jezus zocht ook niet zelf het lijden op. Jezus volgde de aanwijzingen van de hemelse Vader en zijn gehoorzaamheid bracht Hem tot het lijden dat voor Hem bestemd was. In Filippenzen 2:8 staat geschreven: *En in gedaante als een mens bevonden, heeft Hij Zichzelf vernederd en is gehoorzaam geworden, tot de dood, ja, tot de kruisdood.* Gehoorzaamheid is hierin het sleutelwoord. Zonder gehoorzaamheid kun je veel voor God proberen te doen, maar doe je niet de wil van God.

Ons leven geven voor de broeders en zusters

De opdracht om te lijden en zelfs ons leven te geven voor onze broeders en zusters, is geen opdracht die we alleen in de kantlijn van de Bijbel tegenkomen. Nee, deze opdracht komen we keer op keer als een centrale boodschap tegen. Bijzonder is dat we daar vaak toch overheen lezen. Dit laat zien met welke bril wij de Bijbel lezen. Zo is het bekende vers van Johannes 3:16 bekend bij bijna iedereen:

Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

Dit horen we als gelovigen graag. Jezus heeft de prijs voor ons betaald. Hij gaf zijn leven, zodat wij niet hoeven te sterven, maar voor eeuwig mogen leven. Van ons wordt slechts geloof gevraagd. Dat er meer dan geloof alleen gevraagd wordt van ons, dat gaat er vaak wat moeilijker in. Maar het is goed om te beseffen dat Johannes 3:16 een zustersvers heeft, dat er altijd bij gelezen moet worden. Dat is namelijk 1 Johannes 3:16 (!):

Hieraan leerden wij de liefde kennen, dat Hij voor ons Zijn leven heeft gegeven. Ook wij moeten voor de broeders het leven geven.

In dit zustersvers staat dus dat wij tot dezelfde roeping geroepen zijn als Jezus Zelf. Ook wij zijn geroepen om ons leven te geven voor onze broeders en zusters in het geloof. Als wij geloven in Jezus, zijn wij niet meer van onszelf, maar zijn wij van de Heer. En Jezus gaat ons dan de bereidheid geven om ons leven voor onze medegelovigen neer te leggen en om elkaar te dienen, ook als dat wat kost. Ook hierbij geldt: God kan jou laten zien wanneer en hoe jij jou leven zult moeten afleggen voor jouw broeders en zusters. Gehoorzaamheid aan de Heer is de sleutel. Ook de liefde voor onze broeders en zusters is een sleutel, want daarin uit zich onze liefde voor God concreet.⁸

Jezus gaf ons een voorbeeld

Jezus leed dus niet alleen in onze plaats, maar Hij liet ons ook een voorbeeld na om na te volgen. Hij liet ons zien hoe we door het lijden heen de verheerlijking van God kunnen ontvangen. In 1 Petrus 2:21 staat geschreven:

Want hiertoe bent u geroepen, omdat ook Christus voor ons geleden heeft; Hij laat ons zo een voorbeeld na, opdat u Zijn voetsporen zou navolgen;

⁸ 1 Johannes 4:20-21.

Het voorbeeld van Jezus is ook een zegen. Nu weten we wat onze roeping is en hoe we kunnen volhouden in het lijden en hoe we de overwinning kunnen behalen. Van ons wordt navolging gevraagd, volgens het geciteerde vers uit 1 Petrus 2. Navolging betekent dat we nederig achter Jezus aan wandelen en dezelfde dingen doen, die Hij deed. Dit betreft de wonderen en tekenen van Jezus' bediening, maar dit betreft ook zijn geduldige lijden en zelfopoffering, zijn nederige dienen en zijn totale gehoorzaamheid aan de hemelse Vader. Zelfs zijn kruisiging en plaatsvervangend lijden zijn ons ten voorbeeld gegeven. Ook wij zijn geroepen om ons kruis op ons te nemen en voor onze broeders en zusters ons leven neer te leggen. Zo vervullen we het werk van Jezus in deze wereld, totdat Hij komt. Als we dit werk getrouw blijven vervullen, zal grote heerlijkheid ons deel zijn bij Jezus' komst!